

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТАЛЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВИМ КОМПЛЕКСОМ ТА
ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК УРБОЛАНДШАФТІВ»
(27 березня 2018 року)**

КИЇВ – 2018

ПРОДУКТИВНІСТЬ ЧОРНИЦІ (*VACCINUM MYRTILLUS L.*) У ЛІСОВИХ КУЛЬТУРАХ РІЗНОГО ВІКУ

*І.С. Ковальчук, асистент**

Житомирський національний агроекологічний університет

Кількість ягід на одиниці площі є одним з головних показників, який вказує на продуктивність чорничників. У стиглих та перестійних соснових лісах, віком 100-130 років середня кількість ягід чорниць варіювала від $113,0 \pm 3,51$ шт./м² до $131,0 \pm 3,92$ шт./м², згадане варіювання статистично оцінювалося як середнє і знаходилося у діапазоні $V=11,25-13,90\%$, а відносна похибка середніх значень була низькою – $p=2,51-3,11\%$. У лісових культурах молодшого віку (1 рік та 2-3 роки) на парціальних кущиках чорниць, які збереглися, ягоди були відсутні. Проте вже у віці змикання лісових культур (6-7 років) ягоди чорниць були наявні – від $17,0 \pm 0,53$ шт./м² до $19,0 \pm 0,56$ шт./м², при посередньому рівні варіювання значень досліджуваного показника ($V=13,23-14,64\%$) та високій точності визначення його середніх значень $p=3,09-3,27\%$.

У молодниках сосни, у групі лісових культур віком 15-18 років кількість ягід чорниць знаходилася в діапазоні від $22,0 \pm 0,64$ шт./м² до $31,0 \pm 0,97$ шт./м², значно збільшившись у середньовікових соснових культурах – від $70,0 \pm 2,92$ шт./м² до $80,0 \pm 2,43$ шт./м². Значна кількість ягід чорниць на одиниці площі спостерігалася у пристигаючих лісових культурах сосни (вікова група 52-57 років) – від $86,0 \pm 3,24$ шт./м² до $92,0 \pm 3,25$ шт./м². При цьому рівень варіювання досліджуваного показника був середнім ($V=15,06-16,84\%$), а точність визначення середніх значень – високою ($p=3,37-3,77\%$).

Наведені дані свідчать про монотонне збільшення кількості ягід чорниць у лісових культурах від часу їх змикання – $18,0 \pm 3,24$ шт./м² до $27,3 \pm 0,71$ шт./м² у молодниках віком 15-18 років; $75,7 \pm 1,65$ шт./м² у віці 29-36 років та $88,7 \pm 1,82$ шт./м² у віці 52-57 років. Результати статистичної оцінки значущості різниці середньої кількості ягід чорниць на одиниці площі у культурах різного віку свідчать про те, що спостерігалася суттєва різниця на 95% довірчому рівні між материнськими ценозами та всіма віковими групами соснових культур, при цьому статистична значущість згаданих відмінностей зростала зі зменшенням їх віку ($F_{\text{факт.}}=137,58-2211,49 \gg F_{0,95}(1;139) = 3,91$; $p=0,0000$). Аналогічна закономірність була характерною і для всіх вікових груп лісових культур ($F_{\text{факт.}}=27,95-1459,60 > F_{0,95}(1;119) = 3,92$; $p=0,0000$).

* Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук Ткачук В.І.